

Asia: VN/10378/2019

Lausuntopyyntö henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista

Lausunnonantajan huomiot ehdotuksen vaikutuksista oman organisaation näkökulmasta

Toimintatapoihin liittyvät suorat ja epäsuorat vaikutukset

Henkilötunnusta käytetään ylioppilastutkinnon koetilanteessa yhdistämään digitaalinen koevastaus aiemmin ilmoitettuun ilmoittautumistietoon. Kokelas syöttää koejärjestelmään henkilötunnuksen, jonka kokeen valvoja tunnistaa oikeaksi kokeen alussa. Vaikka uudistuksen tavoitteena on, että ihmisen ei tarvitse muistaa aktiivisesti omaa tunnustaan, koska sitä ei pitäisi tarvita missään henkilökohtaisessa asiointissa, on tunnuksen oltava näkyvässä sellaisessa muodossa henkilötodistuksessa, että kokelas pystyy sen syöttämään ja kokeen valvoja pystyy sen tarkistamaan. Muuten ylioppilastutkintoa varten pitää muodostaa muu yksilöivä tunnus koetilaisuuteen. Ehdotettu tunnusmalli, joka pituudeltaan ja muodoltaan muistuttaa nykyistä tunnusta, täyttää tämän kriteerin.

Ylioppilastutkintorekisteriä koskevan lainsäädännön perusteella (L884/2017 14 § kohta 1) Ylioppilastutkintolautakunnan pitää tallentaa kokelaan nimi, henkilötunnus, oppijanumero, sukupuoli ja äidinkieli. Nykyisin ylioppilastutkintorekisteri hakee väestötietojärjestelmästä rajapinnan avulla henkilötunnuksen perusteella kokelaan nimen ja äidinkielen. Kokelaan sukupuoli ja syntymäaika lasketaan kokelaan henkilötunnuksesta. Jatkossa VTJ-rajapintaa pitää rikastaa sukupuolella ja syntymäajalla, jotta tarvittavat tiedot voidaan tallentaa ylioppilastutkintorekisteriin.

Ylioppilastutkintoon osallistuu joka tutkintokaudella kokelaita, jotka eivät ole väestötietojärjestelmässä, eikä se ole este osallistua ylioppilastutkintoon. Näille ylioppilastutkinnon kokelaille luodaan nykyisellään oma tunnus. Mikäli kokelas myöhemmin saa suomalaisen henkilötunnuksen, joudutaan nämä kaksi tunnusta manuaalisesti yhdistämään. Ylioppilastutkintolautakunta kannattaa uudistettua henkilötunnusta, joka poistaisi tarpeen tälle manuaaliprosessille.

Ylioppilastutkintolautakunta kannatta uudistettua henkilötunnusta, joka poistaisi manuaaliprosessin, jossa sukupuolenkorjauksen takia ylioppilastutkinnon kokelaan henkilötunnusta joudutaan muuttamaan.

Arvioidut kustannusvaikutukset

Henkilötunnuksen uudistus tuottaa väistämättä it-muutostöitä. Kustannuksiin vaikuttavat uudistuvan lainsäädännön yksityiskohdat ja minkälaisia rajapintoja väestötietojärjestelmä sukupuoli- ja ikätietojen välittämiseen tarjoaa. Ylioppilastutkintolautakunta teettää it-järjestelmämuutokset kokonaisuudessaan palveluhankintana, jolloin kustannukset määräytyvät alan kilpailutilanteen ja voimassa olevien palveluhankintasopimuksien mukaan. Ehdotetut muutokset aiheuttavat arviolta 100 000-200 000 euron palveluhankintakustannukset ylioppilastutkintorekisteriin ja sen rajapintoihin.

Muut vaikutukset

Ylioppilastutkintolautakunta on tehnyt it-järjestelmäkehitystä, jotta jatkossa olisi mahdollista käsitellä ylioppilastutkinnon kokelaisten ilmoittautumistietoja ja muita tietoja laissa 884/2017 3 § määritetyn Opetushallituksen hallinnoiman oppijanumeron perusteella. Oppijanumero on henkilölle annettava pysyvä tunnus, jota käytetään henkilön yksilöintiin.

Henkilötunnuksuuudistuksen tavoitetila on, että uusi tunnus korvaisi nykyisin käytössä olevat organisaatiokohtaiset keinohenkilötunnukset. Ylioppilastutkintolautakunta tarvitsisi tiedon kannattaako ylioppilastutkintorekisteriä kehittää oppijanumeron tai uudistuvan henkilötunnuksen näkökulmasta.

Aikataulu ja siirtymäajat

Ylioppilastutkintolautakunta pitää ehdotettua aikataulua ja siirtymäaikaa mahdollisena.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ylioppilastutkintolautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän loppuraportista.

Ylioppilastutkintolautakunta pitää työryhmän tavoitteita ja ehdotuksia ja kannatettavina, kunhan varmistetaan toimeenpanon riittävä resursointi.

Ylioppilastutkintolautakunnalla ei ole asiassa muuta lausuttavaa yllä esitetyn lisäksi.

Lausunto on diarioitu numerolla OPH-1309 -2020.

Vikberg Thomas
Opetushallitus - Ylioppilastutkintolautakunta